

izvršenja ugovora, pa iako se takve izjave i protive uvjetima charter-partije ili koje druge isprave o ugovoru. Medjutim zapovjednik ne bi bio ovlašten mijenjati ugovorne uvjete, ako bi se time promijenili bitni elementi ugovora. U prvu grupu možemo npr. uvrstiti izjave zapovjednika da će čekati s brodom duže od ugovorenog vremena, da će primiti stanovitu količinu tereta preko ugovora, a u drugu grupu njegovu izjavu u pogledu mijenjanja iznosa ugovorene vozarine, naknadu za prekostojnice, snižavanje troškova za ukrcaj odnosno iskrcaj itd.

B.J.

APELACIONI SUD, Genova

Presuda od 27.XI 1959.

Balducci c/a Comp. Generale Carboni

Prijevoz ugljena - Unatoč klauzuli "2% manje bez vaganja" stranke imaju pravo dokazivati, radi odredjivanja visine vozarine, da je ukrcano više ili manje tereta od one količine koja proizlazi iz teretnice - Isprave o količini tereta izdate isključivo u statističke svrhe nisu dovoljan dokaz za stranke u ugovoru

Stranke su sklopile ugovor o prijevozu ugljena na formularu Chamber of Shipping, East Coast Coal Charter-Party, 1922. Cl. 23 toga ugovora sadrži klauzulu koja, medju ostalim, sadržajno otprilike glasi: "Vozarina će biti plaćena prema količini iskrcanog tereta, ili po izboru primaoca, a izbor se mora načiniti pismeno prije početka tereta, na bazi količine unesene u teretnicu s 2% manje bez vaganja....." Kad je brod stigao na odredište, primalac je izjavio da prima teret bez vaganja. Medjutim naknadno je brodar ustvrdio da je na brodu bilo više tereta nego što je to bilo navedeno u teretnici, pa traži da mu se plati vozarina za stvarno prevezeni i iskrcani teret. Primalac se tome protivi, pozivajući se na navedenu klauzulu, tumačeći ju ovako: kad je on jednom izabrano način plaćanja vozarine, da je njegov izbor definitivni, i eventualni višak odnosno manjak prevezenog tereta - što se plaćanja vozarine tiče - ide na štetu onoga koga ta činjenica pogađa. Brodar se, dakle, ne može pozivati na veću količinu iskrcanog tereta, kao što ne bi ni primalac imao pravo zahtijevati sniženje vozarine i u slučaju da se dokaže da je stvarno iskrcana manja količina ugljena od one koja služi kao temelj za obračun vozarine prema navedenoj klauzuli.

Prvostepeni sud nije prihvatio ovo stajalište. Apelacioni sud je potvrdio mišljenje prvostepenog suda.

Ta klauzula, kaže sud, ne derogira temeljni princip prema kojemu vozarina, u koliko nije ugovorena u globalnom iznosu, mora biti obračunata prema količini stvarno prevezenog

tereta. Stranke mogu, unatoč klauzuli, dokazivati koliko je tereta iskrcano, i vozarinu obračunati prema stvarno iskrcanoj količini. Za brodara je to tim dopustljivije što je u teretnicu unio opasku "težina nepoznata".

Brodar je, u dokaz količine iskrcanog tereta, pribavio ispravu poduzeća, koje ima predmet poslovanja mjerenje tereta. Medjutim iz podnijetih isprava proizlazilo je da je odnosno mjerenje bilo izvršeno isključivo u statističke svrhe. Sud drži da takva dokazala nisu dovoljna za odnose među strankama, jer je poznato da se utvrđivanje količine isključivo za statističke svrhe ne vrši onako savjesno kao inače, pa se običavaju potkrasti stanovite pogreške. Da bi se takva isprava mogla priznati valjanom, bilo bi potrebno da se potkrijepi jačim dokazalima, iz kojih bi jasno proizlazilo na koji način je mjerena pojedina partija ugljena i koja je težina ustanovljena.

/Dir.mar.1961, str.290-296/

B.J.

Bilješka.- Čini nam se da se gornjem stajalištu suda u pogledu tumačenja klauzule "2% manje bez vaganja" može staviti nekoliko primjedaba. Mislimo da odnosna klauzula izražava volju stranaka upravo u smislu da se vozarina određuje globalno. Global se utvrđuje količinom navedenom u teretnici umanjenom za 2%. Inače prema stajalištu ove presude, klauzula ne bi bila dovoljno razumljiva. Ona ili ne bi imala nikakva smisla, ili bi uvijek išla na štetu primaoca. Teško bi, naime, bilo prihvatiti stajalište da primalac, koji je izričito imao pravo birati između vaganja i plaćanja vozarine na temelju ove klauzule, kad jednom izabere način plaćanja po klauzuli, ima pravo od toga odustati i naknadno tražiti da se vozarina plati na temelju vaganja. To nadalje znači da bi se tom klauzulom mogao koristiti samo brodara, koji nije imao mogućnosti birati način plaćanja vozarine. Ni činjenica da je brodara u teretnici naveo da mu je težina nepoznata ne može govoriti za gornju presudu. Klauzula "količina nepoznata" ima prvenstvenu svrhu da brodara očuva odnosna prava u pogledu manjka tereta. Ona može imati utjecaja i na plaćanje vozarine, ali samo ako nema neke druge ugovorne odredbe stranaka koja normira visinu vozarine. To je upravo u ovom slučaju. U pogledu dokaznih sredstava ne bismo imali ništa prigovoriti, jer nam izgleda da je usvojeno stajalište potpuno opravdano.

Gornju presudu donosimo upravo radi stajališta koje je ona zauzela. da bi našim čitaocima omogućili da svoje stajalište usklade s njenim razlozima, ako im je to u interesu. Radi istih razloga iznijeli smo i proturazloge.

B.J.